

TARTU ÜLIKOOL

DIGIÕPPE
meistriklass

Digiõppe meistriklass 1. oktoobril 2024 kell 14.15 - 15.45

Õppeotstarbeliste veebilehestike loomine Sisu@UT vahendiga

Ly Sõörd, TÜ loodus- ja täppisteaduste valdkonna õppedisainer ly.soord@ut.ee

Tänase koolituse kava

1. Uue lehestiku loomine
2. Lehestiku seaded (päis, jalus jm)
3. Lehtede lisamine
4. Menüüde loomine ja haldamine
5. Moodulite lisamine (sõnastik, test, H5P interaktiivsed harjutused)
6. Kasutajate lisamine ja haldamine
7. Lehestiku avalikustamine
8. Lehestiku kustutamine

- WordPress Multisite platvormil põhinev veebikeskkond TÜ õppe- ja teadustööga seotud veebilehestike tegemiseks
- Veebilehestikke saavad luua ja muuta ülikooli õppejõud jt töötajad ning doktoriõppe üliõpilased
- Lisavõimalused: testid, sõnastikud, H5P harjutused, blogid.

Juhendmaterjal: <https://sisu.ut.ee/juhendid/sisuut/>

Varasemad koolitused samal teemal: <https://ut.ee/et/elounad>

12. juuni 2024 - Konverentside ja projektide veebilehestike loomine Sisu@UT vahendiga (Triin Marandi, Kait Krull) [Videosalvestus](#) [Slaidid](#)

19. juuni 2024 - Õpiotstarbeliste veebilehestike loomine Sisu@UT vahendiga (Triin Marandi, Kait Krull) [Videosalvestus](#) [Slaidid](#)

Muud kasulikku:

- [Õpiobjekt ja selle omadused](#)
- [Kontrollküsimused sisupaketi valmisoleku kohta](#)

Sisselogimine

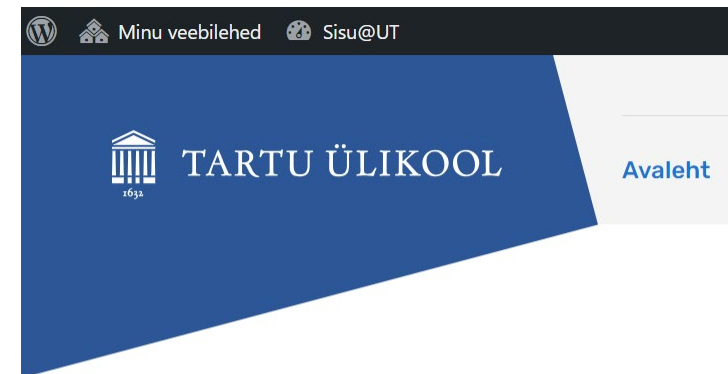
1. Mine <https://sisu.ut.ee>
2. Logi sisse TÜ kasutajatunnuse ja parooliga (SSO).
3. NB! Muuda enda **profiilis keeleks inglise keel**: paremas ülanurgas oma nimi - Muuda profiili - Language.

Uue veebilehestiku loomine

- Vajuta lingile „Loo veebilehestik“
- Täida ära järgmised väljad:
  - **Uue lehestiku URL** – lühinimi, mis lisatakse lingi lõppu:
http://sisu.ut.ee/... -seda hiljem muuta ei saa!
  - **Pealkiri** – lehe pealkiri, mida kuvatakse lehe päises (seda saab hiljem muuta)
  - **Eesmärk** – kirjeldage täpsemalt lehestiku loomise eesmärki
  - **Kategooria** – valige, millisesse TÜ valdkonda lehestik kuulub
  - **Lehestiku keel** – valige, mis keeles on lehestiku sisu

Kinnitan, et kasutan loodavat lehestikku ülikooli õppe-, teadus- ja administratiivtöö eesmärkidel ning vastutan sisu korrektse ja seadusliku kasutamise eest. [Tartu Ülikooli andmekaitsetingimused](#)

Loo lehestik

Veebilehestikud

Loo veebilehestik

Teie veebilehestikud:

1. Signaalitöötuse põhivara
2. Fourier pööre signaalitöötuses
3. Valemite vormistamine arvutiga
4. Huvitavad soojusnähtused füüsikas
5. Maailm täis valgust ja helisid

Lehestiku üldine struktuur

- **Logoala** (vaikimisi on ülikooli logo, mida on võimalik välja vahetada: *Theme settings, Header, Logo*)
- **Ülemine väliste linkide ala** (linke saab lisada: *Theme settings, Header, Top links*)
- **Ülamenüü ala** (ülamenüü kuvamist saab seadistada: *Theme settings, Header, Header style*)
- **Päiseala** (sinine taust või pilt, mille peal saab kuvada lehestiku pealkirja, päiseala saab seadistada: *Theme settings, Page*)
- **Külgmenüü ala** (külgmenüü kuvamist saab seadistada: *Theme settings, Header, Header style*) - külgmenüüd kuvatakse vaikimisi vasakul, kuid seda saab kuvada ka sisuosast paremal (*Theme settings, Page, Sidebar alignment*)
- **Sisuala**, kus saab kuvada WordPressi sisutüüpe (lehed, postitused, sündmused)
- **Jalus** (*Theme settings, footer*)

Logoala

MOOC: Introduction to environmental auditing in the public sector

Päiseala

Külgmenüü ala

Module 1: Environmental good governance

- 1.1. Sustainable development
- 1.2. Common environmental concepts
- 1.3. Environmental governance tools

Sources

Exercise 1

Module 2: Planning: Selecting topic for an environmental audit

Module 3: Planning: designing the audit

Module 4: Conducting an audit, reporting and follow-up

Module 1: Environmental good governance

The first chapter of the course describes the main ideas in **environmental good governance** and **the tools** that governments use to regulate the environmental behaviour of both companies and citizens. Environmental good governance follows the principles of good governance, but the difference is that in the case of environmental good governance, sustainability is advocated as the supreme consideration in managing all human activities – political, social and economic.

Before undertaking an environmental audit, auditors need a good understanding of the general **environmental good governance** and **sustainable development**.

In subsequent sections of this course, the concepts of environmental good governance and environmental governance tools will be introduced.

Sisuala

the **governance system** in their country. They also need a good understanding of environmental concepts and principles and the most widespread

← Previous

Next →

Jalus

WordPressi menüü Sisu@UT-s

Külgmenüü avamise nupp

Ülamenüü

See on Ly proovisait

Oma lehestiku avalehe link

Vasak menüü

Uue lehe, postituse, kasutaja või meedia lisamine

Meediateek

Veebilehestiku kõik lehed koos detailidega (autor, kuupäev jm)

Lehestiku välimuse seaded ja menüüde seadistamine

Erinevad lisavahendid, mida saab vajadusel aktiveerida (nt *WatuPRO* testid, H5P, valemid *MathJax*, *Name Directori* sõnaraamat)

Kasutajate lisamine

Lehekülje välimuse seadistamine (päis, jalus, päisepilt, lehe staatus jm)

The screenshot shows the WordPress dashboard interface. At the top, there is a navigation bar with the WordPress logo, 'My Sites', a home icon, 'See on Ly proovisait', a notification icon with '0', a '+ New' button, and a 'Performance' icon. Below this is a left sidebar menu with categories: Media (Library, Add New Media File), Pages (All Pages, Add New Page), Appearance (Themes, Patterns, Customize, Widgets, Menus), and Users (All Users, Add New User, Profile). The main content area contains a vertical list of menu items: Dashboard, Posts, Media, Pages, Comments, Appearance, Plugins, Users, Tools, Settings, Theme settings, Performance, Login Security, and Collapse menu. Orange boxes and arrows highlight specific elements: 'See on Ly proovisait' (home link), '+ New' (add new), 'Vasak menüü' (left sidebar), 'Media' and 'Pages' (content management), 'Appearance', 'Plugins', and 'Users' (site configuration), and 'Theme settings' (appearance settings).

Lehestiku seaded – Theme settings

- **General** –lehekülje staatus (privaatne, avalik, avalik kuid mitte leitav), lehekülje värvilahendus (hele või tume) ja noolenuppude näitamine/mittenäitamine eelmisele ja järgmisele postitusele
- **Header** – menüü näitamise stiil (Header style: ülamenüü, külgmenüü või mõlemad), logo asendamine (vaikimisi TÜ logo), ülemisele väliste linkide alale linkide lisamine (Top links), Terms of use nupu lisamine
- **Footer** – jaluse seadistamine, logode, linkide ja sotsiaalmeedia lisamine jalusesse, ülikooli hoonete lingi mahavõtmine (vaikimisi sees)
- **Page** – lehe välimuse seadistamine (laius, külgribad), päise kujundamine (lehe pealkirja näitamine/mittenäitamine, päsepildi lisamine, lehe pealkirja näitamine/mittenäitamine)

NB! Päsepilt peaks olema vähemalt suurusega 1920x280(väike kõrgus) ja 1920x480 (suur kõrgus). Päsepildiks lisamisel pilt kärbitakse automaatselt.

Õppematerjali loomine Sisu@UT-sse

- **Avaleht** - tekst, pilt, video, logod
- **Sisulehed** - tekst, pilt, video, audio
- **H5P** - enesekontrolliharjutused
- **Sõnastik (Name Director)** - mõisted + selgitused, sõnadele linkimine tekstis
- **Test (WatuPRO)** – enesekontrollitestid

Mõelge eelnevalt läbi õppematerjali struktuur, kujundus, kasutatavate vahendite võimalused (H5P, Test ja/või sõnastik). Struktuuris ja seadetes saab alati teha ka muudatusi.

Näiteid õppematerjalidest:

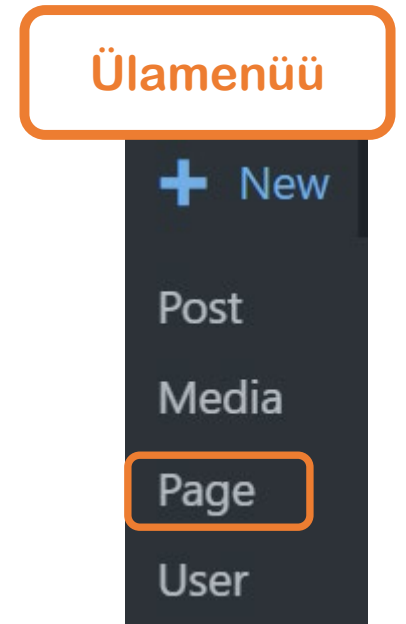
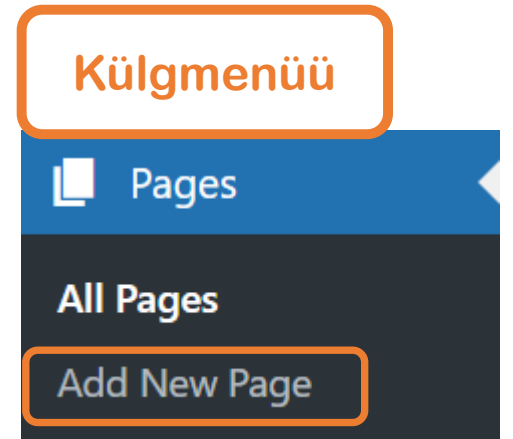
<https://sisu.ut.ee/keemiaabc/>

<https://sisu.ut.ee/huvitavkeemia/>

Lehe lisamine

- Vajutage vasakus menüüs **Pages** ja **Add new Page**
- Selle asemel võite hiirega liikuda ülamenüüs **+New** lingile ja valida **Page**.

NB! Ärge valige **Add New Page -> **Post** nuppu, sest sellega luuakse uus blogisissekanne!**

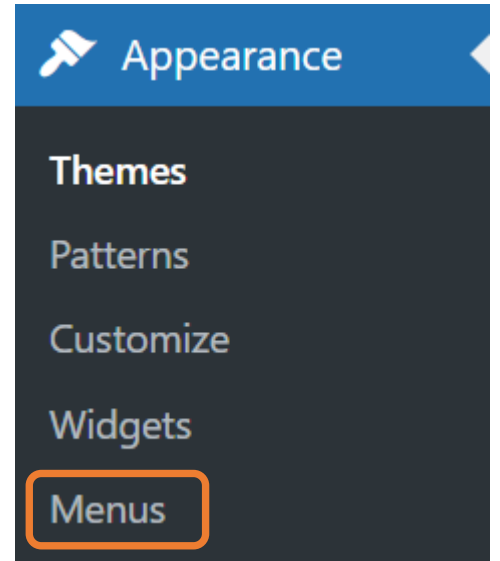
Lehele sisu lisamine

- Lisage esmalt lehele **pealkiri**.
- **WordPressi** platvorm on **plokkide süsteemiga**: pealkirjad, tekstid, pildid ja videod saab lisada erinevate plokkidega ning neid hiljem omavahel vajadusel ringi tõsta.
- Plokki saab lisada **+** nupust ja valida sobiv plokitüüp.
- Valige sobivad plokid ja lisage sisu.
- Salvestamiseks vajutage nupule **Publish**.

The screenshot displays the WordPress editor interface. At the top, the WordPress logo is on the left, followed by a blue '+' button (circled in orange), a pencil icon, and navigation arrows. The page title 'No Title' is shown in a grey box, with 'Ctrl+K' next to it. To the right are 'Save draft', a laptop icon, a blue 'Publish' button (circled in orange), and a document icon. Below the title bar, the 'Add title' button is circled in orange, with the text 'Type / to choose a block' underneath. A search bar is visible, and a block selection menu is open, showing options: Paragraph, Heading, List, Image, Media & Text, and Spacer. This menu is also circled in orange. At the bottom of the menu is a 'Browse all' button with an orange arrow pointing right. On the right side, a sidebar shows page details: 'Page' and 'Block' tabs, 'No Title' as the page title, a 'Set featured image' button, and a table of metadata including 'Status: Draft', 'Publish: Immediately', 'Link: /59', 'Author: Ly Sõõrd', 'Discussion: Closed', 'Parent: None', and 'Order: 0'.

Menüüde haldamine

- Menüüsid saab hallata külgmennüüst **Appearance** -> **Menus**

Menüüde haldamine

Add menu items

Pages

Most Recent View All Search

- Sõnastik
- Kasutatud kirjandus
- Autorid
- Harjutustest
- H5P harjutused
- Õppematerjal

Select All

Posts

Custom Links

Categories

Menu structure

Menu Name

Drag the items into the order you prefer. Click the arrow on the right of the item

Bulk Select

Avaleht Front Page

Õppematerjal Page

H5P harjutused *sub item* Page

Harjutustest *sub item* Page

Sõnastik Page

Kasutatud kirjandus Page

Autorid Page

- Esmalt peab uue menüü looma ja salvestama.
- Menüü all saab teha valiku, et lehestiku iga uus leht lisatakse vaikimisi sellesse menüüsse.
- Seejärel saate lisada menüüsse lehti ja postitusi, muuta menüüelementide järjestust, liigutada alamelementideks jm.
- Pärast muudatuste tegemist salvestage.

Menu Settings

Auto add pages Automatically add new top-level pages to this menu

Display location Primary Navigation

[Delete Menu](#)

Sõnastiku loomine

- Mine menüüsse **Plugins**
- Aktiveeri **Name Directory** ja **Name Directory Tooltips** pluginad
- Lisa sõnastik: vasakus menüüs **Name Directory – Add directory**.
- Kustuta demo ära: sõnastiku all **Delete**
- Lisa uus kirje: **Name Directory - Add name**.
- Seadista sõnastik: sõnastiku all **Settings** (Show description - Yes, Show all names by default - Yes).
- Lisa sõnastik lehele: sõnastiku all **Shortcode** - kopeeri see ja kleebi lühikood lehe plokki.
- Sõnastiku kustutamine: sõnastiku all **Delete**.
- Kirjete linkimine õppematerjali teksti (eeldab plugina **Name Directory Tooltips** aktiveerimist): vasakus menüüs Name Directory Tooltips - X tooltip Settings - Automatic linking.

Vaata juhendit: <https://sisu.ut.ee/juhendid/sonastik2/>

3.3. ALUSED

Igapäeva elus kohtame aluseid harvemini kui happeid ja aluselisi sooladeid. Alused on ained, mis annavad vesilahusesse hüdroksiidioone (OH^- -ioone). Tuntumad alused on [hüdroksiidid](#), mis koosnevad metalli katioonist ja hüdroksiidioonist.

Kuidas aluseid nimetatakse ja millised on aluste [keemilised omadused](#), vaata järgnevast videost.

Testi loomine (WatuPRO)

Single Choice (Radio buttons) Multiple Choices (Checkboxes) Open End Fill The Gaps Sort the values Matrix / Match values Slider / Rating

1. Aktiveeri **Watu PRO plugin**: vasakus menüüs **Plugins - Activate**.
2. Lisa test: vasakus menüüs **Watu PRO – Manage Quizzes – Create New Quiz**.
3. Seadista test: testi lipikul **General Settings**.
4. Muuda testi lisaseadeid: **Edit this quiz - Other Advanced Settings**.
5. Lisa küsimused: testi juures **Questions - Create new question** (7 tüüpi).

Single Choice (Radio buttons) Multiple Choices (Checkboxes) Open End Fill The Gaps Sort the values Matrix / Match values Slider / Rating

6. Lisa test lehele: kopeeri testi **Shortcode** ja kleebi lühikood lehe **Paragraph** või **Classic** ploki.
7. Testi kustutamine: testi juures **Delete**.

- Vaata juhendit siit: <https://sisu.ut.ee/juhendid/h5p-kasutamine/>

H5P harjutuse lisamine

- Aktiveeri H5P plugin: vasakus menüüs **Plugins - H5P - Activate**.
- Pärast seda on vasakus menüüs **H5P Content** menüü.
- Lisa uus H5P harjutus: **Add New**.
- Vaata kõiki loodud H5P harjutusi: **All H5P Content**.
- H5P harjutuse lisamine lehele: **All H5P Content** - klõpsa harjutus lahti, kopeeri paremast servast harjutuse lühikood. Kleebi lühikood lehe Paragraph või Classic plokki.
- H5P muutmine ja kustutamine: All **H5P Content** -
- klõpsa harjutuse taga **Edit** - paremas servas **Delete**.
- Vaata juhendit siit: <https://sisu.ut.ee/juhendid/testi-loomine/>

Kasutajate lisamine ja haldamine

- NB! Lisada saab kasutajaid, kes on juba Sisu@UT-sse sisenenud.
1. Vasakus menüüs Users - Add Existing user.
  2. Sisesta kasutaja ut.ee e-posti aadress.
  3. Määra kasutaja roll:
    - **Kaashaldur (Administrator)** saab lisada uut sisu ning kõike muuta (soovitatud roll).
    - **Subscriber (Lugeja)** saab privaatset lehestikku vaid vaadata, mitte muuta.
    - **Author (Autor)** saab luua ja muuta enda lisatud sisu.
    - **Editor (Toimetaja)** saab lisada sisu ning muuta enda ja teiste lisatud sisu.
  4. Klõpsa Add Existing User (saadetakse kutse lehestiku haldamisega liitumiseks).

Lehestiku avalikustamine

1. Lehestiku avalikustamine: vasakus menüüs **Theme settings**
- **General** -> **Page status**.
2. Konkreetse lehe nähtavus: ülamenüüs **Muuda lehte** -> **Page Summary** (paremas menüüs) - **Visibility**.
3. Domeeni tellimine (veebilehenimi.ut.ee): **täida vorm** (domeeni aadress ning põhjendus), ITO loob selle:
<https://jira.ut.ee/servicedesk/customer/portal/6/create/98>.

Lehestiku kustutamine

1. Vasakus menüüs **Tools - Delete site.**
2. **Nõustu** kustutamise
3. Klõpsa **Delete My Site Permanently.**
4. **Saad e-kirja** lingiga - klõpsa lingil.
5. Administraator kustutab lehestiku.

Püüdke aeg-ajalt üle vaadata, millised Teie poolt loodud sisu@UT lehed on aegunud või ebavajalikud ja kustutage need.

Tänan kuulamast!